

Posudek oponenta na diplomovou práci Marie Křišťufové *Možnosti a meze komunikace dítěte s hudbou*

Autorka zvolila za svůj diplomový úkol téma, jež pro současnou hudebněvýchovnou teorii a praxi je stále vrcholně aktuální. Komunikace žáka s uměleckým dílem je předmětem mnoha prací, a to nejen diplomových. Přesto se ukazuje, že tento problém není dostatečně vyřešen. Je to mimo jiné způsobeno i širokými možnostmi výběru uměleckých děl, ale nejen tím. V oblasti hudební se totiž setkáváme s jistou přesyteností mládeže hudbou, jak sama autorka podotýká, a ještě dodává, že tu hudba plní funkci jen jakési kulisy, takže stěží lze mluvit o komunikaci v pravém smyslu slova.

K tomu, aby pisatelka mohla vybraný problém ve své práci fundovaně řešit, zvolila správnou taktiku cesty od teorie k praxi: zmapovala stěžejní literaturu, opřela se o soudobé poznatky ve vyčtené oblasti a zhodnotila učebnice hudební výchovy, jež poslechové činnosti akcentují. Splnila též nezbytný předpoklad k řešení problému, když představila metodiku poslechu. V této souvislosti se v textu objevuje jméno *Júza*, o němž se však kromě jeho klasifikace metod nic dalšího v práci nedozvídáme. Z odkazu v závorce na tomto místě, ale ani z odkazů předchozích a dalších mi není jasné, k jakému z titulů uvedeným v seznamu literatury se odkazy vztahují. Bylo by proto vhodné tyto souvislosti vysvětlit u obhajoby. Oceňuji ovšem, že v informacích o vzdělávacích dokumentech se autorka neomezila jen na současný rámcový vzdělávací program, ale že se zmínila i o osnovách, jejichž funkce byla léty osvědčena a potvrzena. Je ovšem pochopitelné, že rámcovému programu jako dokumentu skutečně aktuálnímu věnuje více pozornosti. A jestliže pisatelka konstatuje, že komunikaci s hudbou zřejmě autoři učebnic neměli na mysli jako věc stěžejní (s. 31), pak by jistě bylo na místě zhodnotit či porovnat podobným způsobem osnovy a rámcový vzdělávací program. Užitečná je také stručná charakteristika teorie komunikace i to, že autorka uvádí hudební komunikaci názorně ve vztahu s komunikací jazykovou. Na to logicky navazuje charakteristikou sdělovacích možností hudby. Přestože tu jde o věc opakovaně a mnohostranně probíranou již při samotné přípravě hudebních pedagogů, je to vlastně ústřední činitel, který autorčin záměr podmiňuje. Totéž pak lze říci o vnímání hudby, jak je v práci dále představeno.

Zhruba druhá polovina práce je zaměřena do praxe. Zde bych jen podotkl, že snad není nutné označovat v práci poněkud neobratně teoretickou a praktickou část. Názvy kapitol o zaměření textu vypovídají dostatečně jasně. Autorka zde představuje modelové situace zaměřené na odlišné jevy, snad aby podle záměru vyjádřeného již na začátku své práce přinesla názorné postupy pro poslech co nejodlišnějších skladeb. Takové vodítko však nikde uvedeno není, pouze je předpokládám, a jistě by proto bylo vhodné logiku výběru skladeb ozřejmit a zdůvodnit. I pokud se výběr hudby řídí metodickou řadou poslechových činností, jak je autorka uvádí ve své práci dříve, bylo by pro čtenáře dobré nyní na tyto fáze alespoň odkázat a hlavně zdůvodnit výběr konkrétních skladeb. Toto však samozřejmě není zásadní výtka, spíše vyjádření dojmu z prvního čtení celé práce v úloze materiálu, který má čtenáři pomoci v jeho vlastní práci.

Kapitola zaměřená na výzkum má odhalit kvality komunikace žáků s hudbou a podmínky tohoto procesu. K tomu autorka předkládá 6 hypotéz. V této souvislosti se však nabízí otázka, zda se tu vzhledem k rozsahu aktivity jedná skutečně o výzkum. Dále mi pak není jasné, jak autorka zjistila údaje k potvrzení například třetí či šesté hypotézy (3. *Hudební zájmy mládeže jsou omezené. Ve větší míře dochází k percepce, v menší míře k produkci hudby.* 6. *Učitel má řadu technických možností, které může využít jak v přípravě na vyučování, tak ve vyučovacím procesu jako takovém (video, audio, DVD, PC programy na úpravu skladeb – např. Soundforge, notový editor Capella či Sibelius, prezentační aplikace Microsoft PowerPoint,*

aj.). a zda se v textu věnuje rozboru zkoumaného stavu. V této části práce se totiž nedokáží s jistotou orientovat.

Přínos práce je shrnut do závěrů pro hudebněvýchovnou praxi. Jsou to samozřejmě závěry platné, které vytyčují požadavky na zlepšení současného stavu. Nabízí se však otázka, jakými cestami se tohoto zlepšení máme dobrat, zda je nyní vůbec možné a zda podobné práce k němu i přes snahu autorů skutečně přispějí.

Vzhledem k výše uvedeným skutečnostem hodnotím práci jako **velmi dobrou**.

Michal Nedělka
katedra hudební výchovy

24. 8. 2010